

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 166/08-45

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. augusta 2008 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Ľalíka v konaní o sťažnostiach M. P. a B. P., obaja bytom T., zastúpených advokátkou JUDr. M. K., P., v ktorých namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava a Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. PN-5C/41/2002 (v súčasnosti konanie vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 37/2008) takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo M. P. a B. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. PN-5C/41/2002 (v súčasnosti vedenom pod sp. zn. 6 C 37/2008) porušené bolo.

2. Základné právo M. P. a B. P. na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-5C/41/2002 p o r u š e n é n e b o l o .

3. Okresnému súdu Piešťany p r i k a z u j e , aby v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 37/2008 konal bez zbytočných priet'ahov.

4. M. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré mu j e p o v i n n ý zaplatiť Okresný súd Piešťany do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. B. P. p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 30 000 Sk (slovom tridsaťtisíc slovenských korún), ktoré jej j e p o v i n n ý zaplatiť Okresný súd Piešťany do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

6. M. P. a B. P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 10 546 Sk (slovom desaťtisícpäťstoštyridsaťšesť slovenských korún), ktorú j e p o v i n n ý Okresný súd Piešťany zaplatiť na účet ich právnej zástupkyne JUDr. M. K., P., do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 166/08-13 z 22. mája 2008 prijal na ďalšie konanie a uznesením č. k. I. ÚS 167/08-13 z 22. mája 2008 prijal a zároveň spojil na spoločné konanie podľa § 31a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) v spojení s § 112 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) sťažnosti M. P. a B. P., obaja bytom T. (ďalej len „sťažovatelia“), zastúpených

advokátkou JUDr. M. K., P., v ktorých namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Trnava a Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. PN-5C/41/2002 (v súčasnosti konanie vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 37/2008).

Z obsahu s'ťažností vyplýva, že s'ťažovatelia 2. decembra 2002 podali Okresnému súdu Piešťany žalobu, ktorou sa domáhajú nahradenia prejavu vôle odporcu, ktorým je P. d. K. – S. so sídlom K.(ďalej len „odporca“).

Zákonom č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (v znení zákonov č. 428/2004 Z. z. a č. 757/2004 Z. z.) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 371/2004 Z. z.“) došlo od 1. januára 2005 k prechodu výkonu súdnictva z Okresného súdu Piešťany na Okresný súd Trnava v dôsledku zrušenia Okresného súdu Piešťany.

V súlade so zákonom č. 511/2007 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 371/2004 Z. z. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky a o zmene zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a dopĺňa zákon Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 511/2007 Z. z.“), sa od 1. januára 2008 na prerokovanie a rozhodnutie veci s'ťažovateľov stal opäť miestne a vecne príslušný novozriadený Okresný súd Piešťany.

Podľa s'ťažovateľov v napadnutom konaní boli dosiaľ nariadené štyri pojednávania. Prvé z nich bolo nariadené Okresným súdom Trnava až 26. mája 2005, t. j. po tridsiatich mesiacoch od podania žaloby. Ďalšie dve pojednávania boli nariadené na 21. júl 2005 a 19. október 2005. Na poslednom z nich bola žaloba s'ťažovateľov zamietnutá. Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) na základe s'ťažovateľmi podaného odvolania uznesením z 31. mája 2006 rozsudok Okresného súdu Trnava z 19. októbra 2005 zrušil a vec vrátil

tomuto súdu na ďalšie konanie. Ďalšie pojednávanie v predmetnej veci bolo nariadené po jedenástich mesiacoch na 24. apríl 2007 a Okresný súd Trnava na ňom rozhodol rozsudkom. Krajský súd uznesením z 30. októbra 2007 zrušil rozsudok z 24. apríla 2007 a následne podľa sťažovateľov Okresný súd Trnava v ich veci opäť nekonal, čím do podania sťažnosti ústavnému súdu spôsobil v tomto konaní ďalší trojmesačný prieťah.

Na základe uvedeného skutkového základu zhodne popísaného v oboch sťažnostiach sťažovatelia vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 166/08 ústavnému súdu navrhli, aby vyslovil, že ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom Okresného súdu Trnava v konaní vedenom pod sp. zn. PN-5C/41/2002 (v súčasnosti konanie vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 37/2008) porušené, priznal každému z nich primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk a náhradu trov právneho zastúpenia.

Vo veci vedenej ústavným súdom pod sp. zn. I. ÚS 167/08 sťažovatelia ústavnému súdu navrhli, aby vyslovil, že ich základné právo podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. PN-5C/41/2002 (v súčasnosti konanie vedené Okresným súdom Piešťany pod sp. zn. 6 C 37/2008) porušené, prikázal Okresnému súdu Piešťany konať v uvedenej veci bez zbytočných prieťahov, priznal každému z nich primerané finančné zadosťučinenie v sume 100 000 Sk a náhradu trov konania.

Na základe výzvy ústavného súdu sa v predmetnej veci vyjadril Okresný súd Trnava podaním sp. zn. 1SprV/205/2008 z 2. júna 2008, v ktorom uviedol: *„Oznamujem Vám, že vec vedená na Okresnom súde Trnava pod sp. zn. PN-5C/41/2002, ktorej sa týka Vaše podanie, bola k 01. 01. 2008 postúpená na novozriadený súd Okresný súd Piešťany.*

V tejto súvislosti bude všetky ďalšie podania z Vašej strany riešiť predseda tohto súdu. Prípadné ďalšie podania adresujte priamo na Okresný súd Piešťany.“

Okresný súd Piešťany sa k podanej sťažnosti sťažovateľov vyjadril na základe výzvy ústavného súdu podaním sp. zn. Spr. 363/2008, 351/2008 z 12. júna 2008, v ktorom popísal

priebeh preskúmaného konania a následne uviedol: „Vychádzajúc z vyššie uvedeného Okresný súd Piešťany konštatuje, že v konaní došlo k zbytočným prietahom aj v súvislosti so správaním sa účastníkov, resp. ich právnej zástupkyne, ktorá od podania návrhu niekoľkokrát tento menila a dopĺňala na základe výziev súdu, ktorý jej postupne dal presný návod ako návrh opraviť a formulovať tak, aby bol perfektný. Okrem toho k prietahom v konaní došlo aj postupom Krajského súdu v Trnave, keď prvé odvolacie konanie trvalo 8 mesiacov a druhé 5 mesiacov, napriek tomu, že nešlo o vec skutkovo zložitú. Zákonná sudkyňa Mgr. I. Š. bola dňa 20. 02. 2008 Ministrom spravodlivosti SR vymenovaná do funkcie predsedníčky okresného súdu, preto dodatkom č. 6 k rozvrhu práce na rok 2008 bola dňa 27. 3. 2008 predmetná vec pridelená zákonnej sudkyňi Mgr. K. A., ktorá s účinnosťou od 1. 1. 2008 prevzala vysoký počet reštančných vecí s odovzdávajúceho Okresného súdu Trnava a vo svojom oddelení má celkový počet nevybavených vecí 900, pričom nie je v jej ľudských silách vybavovať vecí bez zbytočných prietahov, nakoľko Okresný súd Piešťany má nedostatok sudcov, na čo predsedníčka súdu neustále poukazuje.“

Právna zástupkyňa sťažovateľov reagovala na vyjadrenia Okresného súdu Trnava a Okresného súdu Piešťany svojím podaním z 3. júla 2008, v ktorom okrem iného uviedla: „Trváme na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti. S vyjadrením predsedkyne Okresného súdu Piešťany nesúhlasíme, keďže ani v predošlom štádiu a ani v tomto štádiu konania nie je vec skutkovo ani právne zložitá (ide o bežnú agendu prvostupňových súdov).

Vzniklé prietahy v konaní, ospravedlňované organizáciou súdu, vysokým počtom vecí v príslušnom oddelení a optimalizáciou, nie sú ospravedlniteľné a sú porušením základného práva navrhovateľov na základe čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, tak ako v minulosti prejedikoval Ústavný súd SR vo svojich rozhodnutiach.

Okresný súd koná, resp. Okresné súde konali, vzhľadom k štádiu konania k vykonaným procesným úkonom nepravidelne a neefektívne.

Odôvodnenie prietahov v súvislosti so správaním účastníkov (neustal menenie návrhu právneho zástupcu) taktiež nie je na mieste, keďže akýkoľvek návrh, v ktorom ide o nahradenie vyhlásenia vôle na základe zákona č. 182/1993 Z. z. v znení neskorších zmien, pričom podstatnou náležitosťou je kúpna cena, musí byť každým rokom menený. (vždy každý rok o 2% menej z kúpnej ceny), tak aby bol návrh perfektný, nakoľko ide o regulovanú cenu.

A ak by aj dochádzalo k zmenám návrhu, tak to len z dôvodu snahy právnej zástupkyne o ustálenie tejto zákonnej kúpnej ceny {na ktorej ustálenie nie je potrebné znalecké dokazovanie, keďže ide jednoduchý zákonný výpočet a ustanovovanie znalca by bolo možno chápať ako ďalší zbytočný prieťah; znalec by len potvrdil zákon) a skončenie veci, v ktorej je v podstate predmetom konania bytová otázka navrhovateľov bytová.

Súdy mohli v konečnom dôsledku ustanoviť i znalca, ktorý kvalifikovane túto výšku i ustáli a prispeje k rozhodnutiu, avšak oba Okresné súdy vyvíjali nesmiernu pasivitu v riešení veci v čo najkratšom čase, čo spôsobilo zbytočné prieťahy v celom konaní, najmä v odkazovaní iného znaleckého posudku z iného konania v inom konaní, čo bolo vytknuté i Krajským súdom v Trnave a neefektívnym konaním v konaní.

Ak predsedkyňa Okresného súdu Piešťany poukazuje na prieťahy v konaní spôsobené Krajským súdom v Trnave, na tomto mieste uvádzame, že Krajský súd v Trnave konal riadne a trváme na nami uvádzanej chronológii v konaní.

Tak ako sme uviedli vo svojich ústavných sťažnostiach zo dňa 16. 01. 2008, prieťahy boli spôsobené oboma Okresnými súdmi.“

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde vo veci sťažnosti sťažovateľa upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetnú sťažnosť prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných stanovísk účastníkov a obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu.

II.

Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania, ako aj z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil tento priebeh a stav konania v predmetnej veci:

- 12. decembra 2002 sťažovatelia zastúpení advokátkou doručili Okresnému súdu Piešťany návrh spísaný 2. decembra 2002, ktorým sa domáhali nahradenia prejavu vôle odporcu,

- 28. augusta 2003 pokyn zákonného sudcu na zaslanie podaného návrhu odporcovi spolu s výzvou, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadril,

- 21. septembra 2004 bola právnej zástupkyňi sťažovateľov zaslaná výzva, aby predložila v lehote 15 dní päť vyhotovení zmluvy o prevode vlastníctva bytu podpísanú sťažovateľmi ako kupujúcimi,

- 13. októbra 2004 bola Okresnému súdu Piešťany doručená odpoveď na výzvu z 21. septembra 2004,

- 1. januára 2005 na základe zákona č. 371/2004 Z. z. sa stal súdom príslušným na prerokovanie a rozhodnutie tejto veci Okresný súd Trnava,

- 4. apríla 2005 bolo nariadené pojednávanie na 26. máj 2005,

- 26. mája 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo na základe žiadosti právnej zástupkyne sťažovateľov odročené na 21. júl 2005,

- 16. júna 2005 bolo Okresnému súdu Trnava doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľov, v ktorom sa vyjadrila k meritu veci a navrhla, aby bol v konaní ustanovený znalec za účelom určenia kúpnej ceny dotknutej nehnuteľnosti,

- 18. júla 2005 bolo Okresnému súdu Trnava doručené podanie právnej zástupkyne odporcu, v ktorom ospravedlnila svoju neúčast' na pojednávaní nariadenom na 21. júl 2005 (z dôvodu kolízie pojednávaní), a zároveň požiadala o jeho odročenie,

- 21. júla 2005 sa uskutočnilo pojednávanie bez účasti účastníkov konania a ich právnych zástupcov, ktoré bolo odročené na 19. október 2005,

- 28. septembra 2005 bolo Okresnému súdu Trnava doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľov, ktorým požiadala o zmenu petitu podaného návrhu,

- 18. októbra 2005 bolo Okresnému súdu Trnava doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľov, v ktorom požiadala o prerokovanie a rozhodnutie predmetnej veci aj bez jej prítomnosti, ktorú ospravedlnila svojou hospitalizáciou v nemocnici,

- 19. októbra 2005 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bola pripustená zmena návrhu a následne bol vyhlásený rozsudok, ktorým bol návrh sťažovateľov zamietnutý

a sťažovatelia boli zviazaní k úhrade trov konania (rozsudok bol doručený právnym zástupkyniam účastníkov konania 25. novembra 2005),

- 12. decembra 2005 bolo Okresnému súdu Trnava doručené odvolanie sťažovateľov proti rozsudku z 19. októbra 2005,

- 20. decembra 2005 bol spis predložený krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní,

- 31. mája 2006 krajský súd uznesením č. k. 9 Co 331/2005-89 pripustil zmenu petitu návrhu, ďalším výrokom zrušil rozsudok Okresného súdu Trnava z 19. októbra 2005 a vrátil vec tomuto súdu na ďalšie konanie (Okresnému súdu Trnava bolo rozhodnutie krajského súdu v predmetnej veci doručené 1. augusta 2006),

- 7. augusta 2006 zákonný sudca dal pokyn na doručenie rozhodnutia krajského súdu z 31. mája 2006 právnym zástupkyniam účastníkov konania,

- 24. novembra 2006 bola zaslaná výzva sťažovateľom na doplnenie petitu ich návrhu, na ktorú ich právna zástupkyňa reagovala podaním doručeným 15. decembra 2006,

- 27. decembra 2006 bolo Okresnému súdu Trnava doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľov, v prílohe ktorého predložila podklady potrebné na rozhodnutie v predmetnej veci,

- 7. marca 2007 nariadil zákonný sudca v tejto veci pojednávanie na 15. marec 2007,

- 15. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie v predmetnej veci, ktoré bolo odročené na 29. marec 2007,

- 20. marca 2007 bolo Okresnému súdu Trnava doručené vyjadrenie odporcu k meritu veci,

- 29. marca 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré bolo odročené na 24. apríl 2007 z dôvodu práceneschopnosti zákonnej sudkyne,

- 2. apríla 2007 bolo Okresnému súdu Trnava doručené podanie právnej zástupkyne sťažovateľov s prílohami obsahujúcimi podklady na rozhodnutie,

- 24. apríla 2007 sa uskutočnilo pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorým bolo návrhu sťažovateľov vyhovené,

- 13. júna 2007 bolo Okresnému súdu Trnava doručené odvolanie odporcu podané prostredníctvom jeho právnej zástupkyne,

- 22. júna 2007 bol spis predložený na rozhodnutie o podanom odvolaní krajskému súdu,

- 30. októbra 2007 uznesením krajského súdu č. k. 9 Co 134/207-204 bol rozsudok z 24. apríla 2007 zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie (spisový materiál bol doručený späť 9. novembra 2007),

- 27. novembra 2007 bol Okresnému súdu Trnava doručený návrh právnej zástupkyne sťažovateľov na zmenu petitu podaného návrhu,

- 1. januára 2008 sa na základe zákona č. 511/2007 Z. z. stal na prerokovanie a rozhodnutie tejto veci príslušný Okresný súd Piešťany,

- 24. januára 2008 právna zástupkyňa odporcu predložila Okresnému súdu Piešťany návrh odporcu na uzavretie zmieru (spísaný 24. januára 2008), ktorý má byť uzavretý po vykonaní znaleckého dokazovania v obdobných konaniach prebiehajúcich na Okresnom súde Piešťany,

- 1. apríla 2008 bol spísaný úradný záznam, podľa ktorého bola predmetná vec 27. marca 2008 pridelená na prerokovanie a rozhodnutie Mgr. Kataríne Arnoldovej.

III.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovatelia sa svojou sťažnosťou domáhali vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie

stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu“ (m. m. IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 OSP, ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého akonáhle sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Predmetom posudzovaného konania je žaloba o nahradenie prejavu vôle. Z obsahu súdneho spisu, z vyjadrení sťažovateľov, Okresného súdu Piešťany a Okresného súdu

Trnava, ako aj z nimi predložených na vec sa vzťahujúcich listín ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť svedčiacu o právnej alebo skutkovej zložitosti veci, ktorá by mohla spôsobiť predĺženie konania v tejto veci.

2. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria - správania sťažovateľov v posudzovanom konaní - ústavný súd zistil, že k predĺženiu predmetného konania došlo aj v dôsledku procesných úkonov právnej zástupkyne sťažovateľov, ktorými v priebehu konania menila návrh rozhodnutia vo veci samej (podania doručené 28. septembra 2005, 12. decembra 2005 a 27. novembra 2007), a ktoré neboli vyvolané len zmenou ukazovateľov rozhodných pre výpočet kúpnej ceny v dôsledku plynutia času (v tomto smere sa teda ústavný súd s argumentáciou právnej zástupkyne sťažovateľov v jej vyjadrení nestotožnil). Predmetné návrhy kvalifikovanej právnej zástupkyne sťažovateľov boli navyše neperfektné, t. j. nespĺňali náležitosti požadované zákonom, a preto si vyžiadali ďalšiu procesnú aktivitu súdu smerujúcu k odstráneniu nedostatkov. Na tieto skutočnosti ústavný súd pri svojom rozhodovaní v tejto veci taktiež prihliadol.

3. Tretím kritériom, podľa ktorého ústavný súd hodnotil, či v posudzovanom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, bol postup súdov zúčastnených na rozhodovaní v predmetnej veci.

Ústavný súd v čase, v ktorom bol na prerokovanie a rozhodnutie tejto veci príslušný Okresný súd Piešťany (obdobia trvajúce od 12. decembra 2002 až do 1. januára 2005 a od 1. januára 2008 až do podania sťažnosti ústavnému súdu), zistil dlhé obdobia nečinnosti v postupe tohto súdu, ktoré mali výrazný vplyv na doterajšiu dĺžku konania. Prvé z týchto období nečinnosti trvajúce viac ako osem mesiacov začalo 12. decembra 2002 (doručenie návrhu na začatie konania) a trvalo až do 28. augusta 2003, keď Okresný súd Piešťany pristúpil k vykonaniu prvotného jednoduchého procesného úkonu – zaslaní výzvy odporcovi na vyjadrenie sa k podanému návrhu. Aj po vykonaní tohto procesného úkonu však zostal Okresný súd Piešťany opäť nečinný viac ako dvanásť mesiacov, t. j. až do 21. septembra 2004, keď zaslal výzvu právnej zástupkyne sťažovateľov. Nečinnosť

Okresného súdu Piešťany v týchto obdobiach bez toho, aby jeho postupu bránila zákonná prekážka, treba považovať za zbytočné prietahy v konaní v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy.

V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03), alebo ho odmietne ako zjavne neopodstatnený (I. ÚS 17/01, I. ÚS 57/01, I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 35/04, I. ÚS 38/04). V súvislosti s postupom Okresného súdu Trnava v období od 1. januára 2005 do 1. januára 2008, keď bol súdom príslušným na prerokovanie a rozhodnutie tejto veci, ústavný súd konštatuje, že postup Okresného súdu Trnava sa nevyznačoval takými prietahmi v konaní, pre ktoré by bolo potrebné vysloviť porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd vo vzťahu k argumentácii uvedenej vo vyjadrení Okresného súdu Piešťany, podľa ktorej k predĺženiu tohto konania došlo aj v súvislosti s odvolacími konaniami prebiehajúcimi na krajskom súde, uvádza, že dobu, počas ktorej sa spis z dôvodu využitia opravných prostriedkov účastníkmi konania nachádzal na krajskom súde (odvolacie konania prebiehajúce na krajskom súde v období od 20. decembra 2005 do 1. augusta 2006, ako aj v období od 22. júna 2007 do 9. novembra 2007, ktoré spolu trvali viac ako trinásť mesiacov) a ktorej dĺžku, resp. trvanie nemohol Okresný súd Trnava ovplyvniť, nezapočítal z objektívnych dôvodov v súlade so svojou doterajšou judikatúrou na ťarchu tohto súdu.

Obranu Okresného súdu Piešťany spočívajúcu v poukázaní na personálne problémy, ktoré by mali byť objektívnou príčinou spôsobujúcou prietahy v konaní, ústavný súd neakceptoval. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. II. ÚS 48/96, II. ÚS 52/99, III. ÚS 17/02) nadmerné množstvo vecí, v ktorých štát musí zabezpečiť konanie, ako aj skutočnosť, že Slovenská republika nevie alebo nemôže v čase konania zabezpečiť primeraný počet sudcov alebo ďalších pracovníkov na súde, ktorý oprávnený subjekt požiadal o odstránenie svojej právnej neistoty, nemôžu byť dôvodom na zmarenie uplatnenia práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a v konečnom dôsledku

nezbavujú štát zodpovednosti za pomalé konanie spôsobujúce zbytočné priet'ahy v súdnom konaní.

Vzhľadom na dĺžku tohto konania a uvedenú nečinnosť Okresného súdu Piešťany treba konštatovať, že v konaní došlo k zbytočným priet'ahom, ktoré neboli spôsobené zložitost'ou veci ani správaním účastníkov konania, ale postupom Okresného súdu Piešťany a tým k porušeniu základného práva s'ťažovateľov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

IV.

Pretože ústavný súd zistil porušenie základného práva s'ťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy Okresným súdom Piešťany, prikázal tomuto súdu, aby vo veci konal bez zbytočných priet'ahov a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú s'ťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie s'ťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa s'ťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť s'ťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

S'ťažovatelia žiadali aj o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 100 000 Sk pre každého z nich jednotlivo od Okresného súdu Piešťany aj od Okresného súdu Trnava z dôvodov uvedených v ich s'ťažnosti.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

Pri určení výšky primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na doterajšiu dĺžku konania Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. PN-5C/41/2002 (v súčasnosti vedené pod sp. zn. 6 C 37/2008) a berúc do úvahy konkrétne okolnosti prípadu ústavný súd považoval priznanie sumy spolu 30 000 Sk pre každého zo sťažovateľov za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľov ústavný súd vychádzal z ustanovení § 1, § 11, § 13 ods. 3, § 14 ods. 1 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov s tým, že predmet konania podľa čl. 127 ústavy pred ústavným súdom, ktorým sú základné práva a slobody a ktorých porušenie sťažovateľa namietajú, v zásade nie je oceníteľný peniazmi. Základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby uskutočnený v období od 1. januára 2008 v konaní pred ústavným súdom predstavuje 3 176 Sk (za spoločný úkon vykonávaný pri zastupovaní dvoch alebo viacerých osôb sa základná sadzba tarifnej odmeny zníži o 20 %, t. j. na 2 541 Sk) a hodnota režijného paušálu je 191 Sk.

Ústavný súd právnej zástupkyňi sťažovateľov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2008 pre dvoch sťažovateľov (príprava a prevzatie vecí, písomné podanie na súde a vyjadrenie z 3. júla 2008) priznal odmenu v sume spolu 10 546 Sk (4 x 2 451 Sk) vrátane úhrady režijného paušálu v sume 382 Sk (2 x 191 Sk), spolu teda v sume 10 546 Sk, ktoré im je povinný uhradiť Okresný súd Piešťany a vo zvyšnej časti uplatnenému nároku na priznanie náhrady trov konania v návrhu sťažovateľov nevyhoviel.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. augusta 2008